

Stefan Artymowski

Nowe spojrzenie na Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej

Niepodległość i Pamięć 22/2 (50), 301-304

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Stefan Artymowski

Muzeum Niepodległości w Warszawie

Nowe spojrzenie na Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej

W związku z pracami rewitalizacyjnymi i modernizacyjnymi Cytadeli Warszawskiej – w szczególności X i XI Pawilonu, Bramy Bielańskiej i dziedzińca – odbyła się w dniu 23 października 2014 roku w Muzeum Niepodległości konferencja naukowa pt. „Cytadela Warszawska – ochrona dziedzictwa kulturowego – perspektywy rozwoju”.

Konferencja miała głównie za zadanie promowanie realizowanego przez Muzeum Niepodległości projektu rewitalizacji obiektów Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej pn.: „Kompleksowa poprawa oferty kulturalnej i wzrost dostępności do kultury obiektów Muzeum Niepodległości w Warszawie poprzez rewitalizację i modernizację oddziału – Cytadeli Warszawskiej – w szczególności X Pawilonu, XI Pawilonu, Bramy Bielańskiej i dziedzińca”, znajdującego się w Indykatorywnym Wykazie Indywidualnych Projektów Kluczowych dla Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007–2013 (IWIPK), Priorytet VI „Wykorzystanie walorów naturalnych i kulturowych dla rozwoju turystyki i rekreacji” dla Działania 6.1 „Kultura”. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego 2007–2013, budżetu państwa oraz ze środków budżetowych Samorządu Województwa Mazowieckiego.

Celem konferencji było zaprezentowanie zmiany projektowej, przedstawienie planów Muzeum na przyszłość oraz przybliżenie uczestnikom nowych możliwości prezentacji oferty kulturalnej Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej po zakończeniu realizacji projektu.

Wystąpienia prelegentów dotyczyły m.in. wykorzystania środków finansowych pozyskanych z Unii Europejskiej na ochronę dziedzictwa kulturowego, na przykładzie realizowanego przez Muzeum Niepodległości projektu, poprawy muzealnej oferty edukacyjnej np. poprzez przystosowanie obiektu dla osób niepełnosprawnych, historii i roli Cytadeli Warszawskiej w dziejach naszego narodu, ale także możliwości rozwoju oferty oświatowej w Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej oraz nowoczesnego wystawiennictwa. Udział w konferencji był bezpłatny po uprzedniej rejestracji.

Spotkanie rozpoczął dyrektor Muzeum Niepodległości dr Tadeusz Skoczek witając uczestników. Konferencja podzielona była na trzy panele. Pierwszy z nich *Zrównoważony rozwój Mazowsza a wykorzystanie funduszy unijnych* prowadziła Jolanta Dąbek – Zastępca Dyrektora Muzeum Niepodległości ds. Programowych. W jego skład weszły referaty poruszające możliwość wykorzystania środków z Unii Europejskiej w celu rozwoju regionu i wzbogacenia oferty kulturalnej. Wicemarszałek Województwa Mazowieckiego Wiesław Raboszuk wygłosił referat pt. *Fundusze unijne na rzecz mazowieckiej kultury*. Mariusz Frankowski, dyrektor Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Programów Unijnych, przedstawił *Dobre praktyki projektów unijnych, wykorzystanie funduszy na Mazowszu*.

Drugi panel – prowadzony przez dr Jolantę Załączny – szeroko poruszał zagadnienie Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej. Jako pierwszy referat wygłosił Jerzy Wągrodzki, kierownik Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej, przedstawiając *Dzieje X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej*. Następnie kustosz dyplomowany Anna Milewska-Młynik omówiła rolę Cytadeli Warszawskiej w zbiorach Muzeum w referacie pt. *X Pawilon w zbiorach Muzeum Niepodległości. Pamiątki z lat niewoli i walki o niezawisłość Polski*. Tę część panelu zamykał dr Stefan Artymowski omawiając wpływ Cytadeli na świadomość historyczną w referacie pt. *Rola X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej w dziejach narodu*.

Trzeci i jednocześnie ostatni panel pt. *Cytadela dla edukacji i integracji*, prowadzony był przez Jerzego Wągrodzkiego. Jolanta Dąbek przedstawiła osoby niepełnosprawne jako odbiorców dóbr kultury w referacie *Niepełnosprawny twórca i odbiorca kultury*. Następnie kustosz dr Jolanta Załączny przedstawiła *Propozycje wykorzystania historii*

wnętrz i ekspozycji X Pawilonu dla potrzeb edukacyjnych. Panel trzeci zamykała prezentacja zespołu firmy Clos Brothers SA, twórców m.in. wystawy multimedialnej w Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, pt. *Rola multimediiów we współczesnym muzealnictwie*.

Konferencji towarzyszyło szereg wydarzeń naukowo-artystycznych. Pierwszym z nich była prezentacja przez Annę Milewską-Młynik obrazu malarza-sybiraka Aleksandra Sochaczewskiego *W drodze do katorgi*, który jest częścią wystawy stałej Muzeum X Pawilonu Cytadeli Warszawskiej. Dla uczestników konferencji była to dogodna okazja do zobaczenia fragmentu ekspozycji Muzeum X Pawilonu, która jest obecnie niedostępna dla zwiedzających z powodu realizacji projektu unijnego. Każdy z uczestników konferencji otrzymał także nieodpłatnie publikację zawierającą referaty oraz dodatkowe artykuły.

Konferencję zamykało otwarcie wystawy *Sybille Solidarności Europy*, o której opowiadał kurator wystawy Jan Sęk oraz koncert zespołu *Ensamble Pro Polonia*. Wystawa *Sybille Solidarności Europy* prezentowała sylwetki legendarnych wieszczek – Sybilli. Przepowiednie sybillińskie pojawiły się we wczesnym okresie Cesarstwa Rzymskiego i dopełniane przez mędrców i pisarzy żydowskich oraz chrześcijańskich wywierały istotny wpływ na rozwój kultury i duchowości europejskiej. Wystawa była prezentowana m.in. w sierpniu 2007 podczas Salonu Polskiego w Brukseli z okazji 50. rocznicy podpisania Traktatu Rzymskiego.

W programie koncertu zespołu *Ensamble Pro Polonia* znalazły się dzieła kompozytorów XIX i XX wieku, przepełnione narodowym duchem. Były to m.in. utwory Fryderyka Chopina – najwybitniejszego polskiego kompozytora doby zaborów, słynnego pianisty i polityka – Ignacego Jana Paderewskiego, wybitnego dyrygenta i pedagoga – Stanisława Moniuszki, a także innych twórców inspirujących się polskim folklorem i tradycją muzyczną: Maurycyego Moszkowskiego, Grażyny Bacewicz, Artura Malawskiego, Romualda Twardowskiego i Czecha Davida Poppera.

Stefan Artymowski

Publikacje nadesłane:

Fundacja Ośrodka KARTA

„Karta”

2015: nr 82, 83

- Kellner Friedrich, *Dziennik sprzeciwu. Tajne zapiski obywatela III Rzeszy 1939–1942*, Warszawa 2015.
- Gaja i Jacek Kuroniowie, *Listy jak dotyk*, Warszawa 2014.
- *Na obcych ziemiach. Polacy na wychodźstwie w czasie II wojny światowej* (wybór i opracowanie Ewa Czuchaj, Marta Markowska), Gdańsk–Warszawa 2012.
- *Deportowani w Obwodzie Archangielskim. Cz. 6. Alfabetyczny wykaz 7004 obywateli polskich wywiezionych w 1940 roku z obwodu wołyńskiego* (oprac. danych, red. Ewa Kołodziejaska i in.; Anna Dzieńkiewicz, Ewa Rybarska współpr., w kwerendach archiwalnych i oprac. danych wykorzystanych w biogramach uczestniczyli Olga Kiełariewa i in., Centrum Informacji przy Urzędzie Spraw Wewnętrznych na Obwód Archangielski Archangielsk, Ośrodek Badań, Informacji i Upowszechniania (NIPC) „Memoriał” Moskwa, Ośrodek „Karta” Warszawa), Warszawa 2007.
- *Deportowani w Obwodzie Archangielskim. Cz. 7. Alfabetyczny wykaz 7680 obywateli polskich wywiezionych w 1940 roku z obwodów rówieńskiego, tarnopolskiego, stanisławowskiego i drohobyckiego oraz bez ustalonego obwodu wywózki* (oprac. danych, red. Ewa Rybarska i in.; w kwerendach archiwalnych i oprac. danych wykorzystanych w biogramach uczestniczyli Olga Kiełariewa i in., Centrum Informacji przy Urzędzie Spraw Wewnętrznych na Obwód Archangielski Archangielsk, Ośrodek Badań, Informacji i Upowszechniania (NIPC) „Memoriał” Moskwa, Ośrodek Karta Warszawa), Warszawa 2007
- *Deportowani w Komi ASRR. Cz. 1. Alfabetyczny wykaz 10 686 obywateli polskich wywiezionych w lutym 1940 z zachodnich obwodów Ukraińskiej SRR* (oprac. danych, red. i koordynacja prac w Polsce Ewa Rybarska i in., Dobroczynna Fundacja Społeczna Ofiar Represji Politycznych „Pokajanie” Syktywkar (Republika Komi), Ośrodek „Karta” Warszawa), Warszawa 2008.
- *Deportowani w Komi ASRR. Cz. 2. Alfabetyczny wykaz 10 360 Polaków i obywateli polskich wywiezionych w czerwcu 1940 i czerwcu 1941 z zachodnich obwodów Białoruskiej SRR oraz w czerwcu 1941 z Litewskiej SRR* (oprac. danych, red. i koordynacja prac w Polsce Ewa Rybarska i in., Dobroczynna Fundacja Społeczna Ofiar Represji Politycznych „Pokajanie” Syktywkar (Republika Komi), Ośrodek „Karta” Warszawa). Warszawa 2009.
- *Deportowani w obwodzie mołotowskim: alfabetyczny wykaz 11 144 obywateli polskich wywiezionych w 1940 roku z zachodnich obwodów Białoruskiej SRR i Ukraińskiej SRR* (oprac. danych, red. i koordynacja prac w Polsce Ewa Kołodziejaska i in., Centrum Informacji Głównego Urzędu Spraw Wewnętrznych na Kraj Permski–Perm, Ośrodek Badań, Informacji i Upowszechniania „Memoriał” Moskwa, Ośrodek „Karta” Warszawa), Warszawa 2010.